

Sygn. akt III CO 301/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa R. N.

przeciwko A. N.

o rozwód,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 kwietnia 2022 r.,

na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w K.

akt sprawy o sygn. XI C [...],

celem oznaczenia sądu przed, który należy wytoczyć powództwo

**odmawia oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć
powództwo.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w K. przedstawił Sądowi Najwyższemu akta sprawy z powództwa R. N. przeciwko A. N. o rozwód, celem oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 § 1 k.p.c. jeżeli na podstawie przepisów kodeksu nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo. O oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew (art. 45 § 2 k.p.c.).

Pojęcie „sąd” w treści art. 45 § 2 k.p.c. zostało użyte w znaczeniu procesowym. Wystąpienie o oznaczenie sądu ma więc charakter czynności jurysdykcyjnej. Zatem sąd, do którego wpłynął pozew może „wystąpić” do Sądu Najwyższego jedynie w ten sposób, że wyda w tym przedmiocie stosowne orzeczenie. Wobec tego warunkiem oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo (art. 45 § 1 k.p.c.) jest wydanie przez sąd, do którego wpłynął pozew, postanowienia o wystąpieniu do Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2020 r., IV CO 184/20; z 27 listopada 2020 r., II CO 244/20; z 24 lutego 2021 r., I CO 26/21; z 31 stycznia 2022 r., III CO 107/22; z 7 lutego 2022 r., III CO 25/22). Brak takiego postanowienia, inicjującego postępowanie, o jakim mowa w art. 45 k.p.c., wyklucza zbadanie przez Sąd Najwyższy przesłanek istotnych dla oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.

Postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 1 lutego 2022 r., wbrew treści art. 357 § 2¹ k.p.c., zostało sporządzone od razu wraz z uzasadnieniem. Podpis sędziego został złożony pod uzasadnieniem, natomiast sentencja postanowienia nie została podpisana. Jednak zgodnie z art. 324 § 3 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. sentencję postanowienia powinien podpisać skład sądu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 26 września 2000 r., III CZP 29/00 (OSNC 2001, nr 2, poz. 25) orzeczenie, którego sentencji skład sądu nie podpisał, nie istnieje w znaczeniu prawnoprocesowym także wówczas, gdy zostało ogłoszone. Jeżeli zatem – jak w niniejszej sprawie – wydane na posiedzeniu niejawnym postanowienie zostało skonstruowane w ten sposób, że wraz z uzasadnieniem stanowi jeden dokument, to podpisanie przez sędziego samego uzasadnienia, przy braku podpisu sentencji, pociąga za sobą ten skutek, że takie postanowienie w znaczeniu prawnoprocesowym nie istnieje (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 13 marca 2002 r., III CZP 12/02, OSNC 2003, nr 2, poz. 17).

Przy czym, z uwagi na konstrukcję postanowienia z 1 lutego 2022 r. i wyraźne określenie części motywacyjnej postanowienia jako uzasadnienia, nie ma możliwości przyjęcia, że Sąd Okręgowy skorzystał z możliwości przewidzianej w art. 357 § 5 k.p.c. i sporządził zasadnicze powody rozstrzygnięcia, a nie uzasadnienie.

Skoro zatem w sensie procesowym brak postanowienia Sądu Okręgowego obejmującego wystąpienie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 45 k.p.c., to oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo nie jest możliwe.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 45 § 2 k.p.c. odmówił oznaczenia sądu, przed który należy wytoczyć powództwo.